

AGENTSCHAP UITBETALING GROEIPAKKET

Beslissing Geschillencommissie nr. 2021/043 van 22 oktober 2021

INLEIDENDE SAMENVATTING

Schooltoeslag – Provisionele betaling – Pleegplaatsing – Plaatsing in MFC – Domicilie bij de moeder op de referentiedatum – Zorg in hoofde van de zus van het kind

Niettegenstaande de Geschillencommissie begrip kan opbrengen voor de inspanningen die geleverd zijn door de zus van het zorgbehoevende kind, dient de Commissie vast te stellen dat dit criterium niet gehanteerd wordt door de regelgever;

In die zin besliste de uitbetalingsactor terecht om de schooltoeslag terug te vorderen van de zus aangezien het kind bij de moeder is gedomicilieerd op de referentiedatum.

OPGROEIEN REGIE
GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2021/043

22 oktober 2021

REPERTORIUMNR. GC/21/A0137

INZAKE : ....., wonende te .....

- Verzoekster -

TEGEN :

....., met maatschappelijke zetel te .....

- Verwerende partij -

1. Over het procedureverloop:

Gelet op het verzoek dat door verzoekster werd ingediend per e-mail d.d. 7 juni 2021 bij de Geschillencommissie, gericht tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 17 maart 2021, die nadien gecorrigeerd werd bij beslissing d.d. 28 juli 2021;

Gelet op de beslissing van de Geschillencommissie d.d. 25 juni 2021 waarbij aan verzoekster de ontvankelijkheid van het verzoek werd meegedeeld;

Gelet op het feit dat beide partijen behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op deze zitting van 22 oktober 2021 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat verzoekster, bijgestaan door haar vader, ..., aanwezig is op de zitting van 22 oktober 2021;

Gelet op het feit dat verwerende partij niet aanwezig is of zich heeft laten vertegenwoordigen op de zitting van 22 oktober 2021;

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak:

Met het verzoek wordt beroep aangetekend tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 17 maart 2021 waarbij de selectieve participatietoeslag voor het schooljaar 2019-2020 voor het kind ..... ten bedrage van 943,30 euro wordt teruggevorderd. De verwerende partij heeft nadien nog een correctie van de terugvorderingsbeslissing gestuurd op 28 juli 2021, maar daarmee is er niets veranderd aan de terugvorderingsbeslissing, noch aan het bedrag (er wordt enkel een correctie doorgevoerd inzake de datum die bepalend is voor het bepalen van de gezinssituatie, zijnde 31 december in plaats van 31 augustus voor het schooljaar 2019-2020).

Verzoekster stelt in haar verzoek dat haar zus ..... geplaatst diende te worden omdat hun moeder verplicht opgenomen diende te worden. Er zou toen in samenspraak met de vader van beiden, ..., en het OCJ beslist zijn om pleegzorg op te starten bij verzoekster en dit vanaf 21 september 2018 tot 21 maart 2019 – uiteindelijk is de pleegplaatsing doorgelopen tot 21 juni 2019. .... werd nadien geplaatst bij MFC ..... en werd daar opgevangen van 24 juni 2019 tot 18 oktober 2020¹, waarna zij in een ander pleeggezin werd geplaatst. In de vakanties en weekends zou ..... wel bij haar papa of bij verzoekster hebben verbleven. Verzoekster zou daarbij altijd ingestaan hebben voor het vervoer van .... van ..... naar haar moeder op bezoekenmomenten en de kledij en school. De vader zou alle schoolkosten op zich hebben genomen.

..... was op het adres van verzoekster gedomicilieerd van 22 oktober 2018 tot en met 30 juli 2020. Voordien zou .... bij haar moeder gedomicilieerd zijn geweest (die dan ook de bijslagtrekkende was voor haar). Op 22 augustus 2019 zou de moeder van ..... een adreswijziging hebben aangevraagd om - aldus verzoekster - op die manier opnieuw kinderbijslag te krijgen, maar de officiële domiciliewijziging is pas gebeurd op 30 juli 2020. Daarbij dient te worden opgemerkt dat het kind ..... van 24 juni 2019 tot en met 18 oktober 2021 in MFC ..... heeft verbleven (zij heeft dus – ondanks de domiciliewijziging – in die periode niet feitelijk bij haar moeder verbleven). Sinds 19 oktober 2020 is ..... in een ander pleeggezin geplaatst.

De verzoekster geeft aan niet akkoord te zijn met de terugvordering van de schooltoeslag voor haar zus .... voor het schooljaar 2019-2020, aangezien zij de zorg voor haar zus opnam, terwijl de moeder (die volgens de uitbetalingsactor recht zou hebben op de schooltoeslag) geen kosten of zorgen draagt voor het kind .....

3. Standpunt van verzoekster:

Het verzoek d.d. 7 juni 2021 van verzoekster luidt als volgt:

---

¹ In het verzoek geeft verzoekster aan dat dit tot 13 maart 2020 zou zijn. Uit de stukken van verzoekster en verwerende partij blijkt de plaatsing van ..... in MFC ..... echter te hebben doorgelopen tot 18 oktober 2020, waarna er werd overgegaan tot pleegplaatsing in een pleeggezin.

“Einige (sic) tijd geleden krijg ik van jullie een brief toegestuurd met referentie .....

Er wordt mij gevraagd (sic) het bedrag van 943,30 euro schooltoeslag van schooljaar 2019/2020 terug te storten.

Ik heb hierover contact (sic) met de dienst van ..... (mevr. ....) opgenomen met de vraag waarom dat bedrag moet worden teruggestord (sic) aangezien mijn zus (.....) bij mij opgevangen werd in opdracht van pleegzorg. Ik vernam dan ook van u (sic) diensten dat de mama van ..... (.....) dit bedrag zou worden toegekend, omdat deze het kindergeld van september heeft ontvangen en ook recht heeft op de schooltoeslag. Dat is de reden van mijn schrijven omdat ik hiermee niet akkoord ben.

Ik zelf was die periode 22 jaar en er moest van OCJ .... op tijd een plaats worden gezocht voor ....., waar ze kon wonen naar school gaan enz. Of ze zou geplaatst worden omdat ..... verplicht in opname moest (toen .....). Er waren twee opties, of mijn papa moest zijn job opzeggen waar hij 10 jaar werkt als ..... of ik nam de zorgen op mij. In samenspraak met mijn papa (.....) en OCJ heb ik de taak op mij genomen.

Pleegzorg is gestart 21.09.2018 en gestopt 21.03.2019 op vraag van OCJ ..... (.....). Ze vonden de taak te zwaar worden voor mij in combinatie met mijn job. .... werd toen geplaatst bij MFC ..... een paar kilometer verder dan mij (sic) woonplaats in ..... Ze werd opgevangen van 24.06.2019 tot 13.03.2020².

In de vakantie, weekend logeerde ..... bij mijn papa of bij mij. Die ganse periode was ik het die het vervoer deed van ..... naar ..... als deze bezoek kreeg, ik regelde alles voor propere kleren, school enz, mijn papa was diegene die alles (sic) school kosten op zich nam (zie bijlages).

Ook vind in bijlages de attesten van domiciliëring die ik heb opgevraagd bij het gemeentehuis te ..... was gedomicilieerd van 22.10.2018 t/m 30.07.2020.

22.08.2019 heeft ..... adreswijziging aangevraagd om terug kinderbijslag te kunnen krijgen, maar de officieele (sic) adreswijziging was pas 30.07.2020.

Dat zijn zo de belangrijkste bewijsstukken waar ik jullie mensen van de geschillencommissie de vraag wil stellen of u het zelf rechtvaardig vind (sic) dat ik al die zorgen gaf aan mijn zus terug moet storten en dat de moeder die vanaf het begin tot op heden niets van kosten of zorgen heeft gedragen voor ..... dit bedrag toegekend krijgt.

Ik hoop dat de commissie begrip zal hebben voor mijn verhaal en zal begrijpen dat dit voor mij heel moeilijk is omdat bedrag terug te storten.”

Verzoekster brengt volgende bewijsstukken bij:

1. Terugvorderingsbeslissing van verwerende partij d.d. 17 maart 2021
2. Brief van het Agentschap Jongerenwelzijn d.d. 14 december 2018
3. Brief van het Agentschap Jongerenwelzijn d.d. 18 juli 2019

---

² Dit blijkt dus tot 18 oktober 2020 te zijn, zie voetnoot 1.

4. Brief van het Agentschap Jongerenwelzijn d.d. 13 november 2020
5. Engagementsverklaring ouders en Ondersteuningscentrum Jeugdzorg ..... d.d. 19 juni 2019
6. Attest samenstelling gezin van verzoekster op datum 22 oktober 2018 d.d. 12 april 2021
7. Attest samenstelling gezin van verzoekster op datum 30 juli 2020 d.d. 12 april 2021
8. Kennisgeving van adreswijziging van ..... d.d. 28 augustus 2019
9. Mededeling van adreswijziging van ..... d.d. 30 juli 2020
10. Schoolfacturen schooljaar 2019/2020

Ter zitting verduidelijken de verzoekster en haar vader dat zij beiden de zorg en de financiële aspecten voor zus ..... hebben opgenomen en zodoende hebben bijgedragen tot haar opvoeding terwijl de moeder van ....., aldus verzoekster en haar vader, hier niet voor heeft ingestaan omwille van haar opname in een zorgcentrum.

4. Standpunt van de uitbetalingsactor:

Per e-mail d.d. 5 augustus 2021 deelde verwerende partij het volgende standpunt mee:

“In navolging van het verzoek van ..... bij de Geschillencommissie, refereert ....., vindt u hier het standpunt van .....

Uiteenzetting van de feiten

Op 24/10/2018 ontvingen wij bericht van de Pleegzorgdienst ..... dat het kind ..... vanaf 21/09/2018 geplaatst is in het pleeggezin van haar zus ..... (stuk 1).

..... was eveneens ingeschreven op de gezinssamenstelling van ..... van 22/10/2018 tot 30/07/2020. Daarvoor woonde zij bij haar moeder, die tot 30/09/2018 voor haar ook bijslagtrekkende was (stuk 2).

..... werd begunstigde voor haar zus ..... van 01/10/2018 tot 30/06/2019. De Pleegzorgdienst ..... berichtte immers dat de pleegplaatsing eindigde op 21/06/2019 (stuk 3).

Rond diezelfde tijd ontvingen wij eveneens bericht van MFC ..... dat ..... in hun voorziening verblijft sinds 24/06/2019 (stuk 4). Het formulier P3 vermeldt dat de moeder zich om het kind bekommert (stuk 5), en ook nadien werd bevestigd dat het 1/3de van het Groeipakket aan de moeder mag toekomen (stuk 6).

Dit heeft tot gevolg dat het Groeipakket vanaf 01/07/2019 tot 31/10/2020 (voor 1/3de, het 2/3de komt toe aan de instelling) aan de moeder werd betaald (stuk 7). Vanaf 19/10/2020 is ze in een ander pleeggezin geplaatst, waardoor we sinds 01/11/2020 aan de nieuwe pleegouders betalen.

Op 26/09/2019, toen het dossier nog in beraad stond in afwachting van het 1/3de, werd provisioneel toch reeds de schooltoeslag (SEPAR schooljaar 2019-2020) uitbetaald aan ....., die toen nog de laatst gekende begunstigde was.

Op 20/03/2020 werd de regularisatie opgemaakt van de betaalde schooltoeslag (SEPAR schooljaar 2019-2020) aan ....., en opnieuw uitbetaald aan de moeder van ....., De terugvordering werd pas opgemaakt op 17/03/2021 (stuk 8).

Naar aanleiding van dit beroep hebben we opgemerkt dat er een individuele fout gebeurde in de motivatie van de kennisgeving van de terugvordering. Er werd gesproken van de begunstigde voor de maand september 2019, terwijl dat toen nog december 2019 moest zijn (toen was het ijkpunt nog 31/12 in plaats van 31/08). Dit werd rechtgezet met een verbeterde kennisgeving (stuk 9).

Het is niet duidelijk waarom hier jammer genoeg zoveel tijd is overgegaan, wellicht was dat te wijten aan een combinatie tussen individuele fouten en strubbelingen met GPA.

Standpunt ..... en wettelijke bepalingen

Volgens art. 69, §1 Groeipakketdecreet wordt de schooltoeslag (SEPAR) uitbetaald op dezelfde wijze als de gezinsbijslagen, overeenkomstig de modaliteiten in artikels 64 en 65 van hetzelfde decreet.

Er wordt rekening gehouden met de toestand van het gezin op 31 december 2019, volgens art. 25 Groeipakketdecreet. Dat wil zeggen dat de begunstigde van de gezinsbijslagen van de maand december 2019 ook de begunstigde is voor de schooltoeslag (SEPAR) (zie hierboven).

De ouders werden aangeduid als begunstigden van de gezinsbijslagen, en daardoor ook voor de schooltoeslag (SEPAR) van ..... van 01/07/2019 tot 31/10/2020, ingevolge art. 57, §1 (beide ouders zijn begunstigden) en art. 69 (verdeling 1/3de aan de begunstigde en 2/3de aan de instelling) Groeipakketdecreet. De betaling gebeurt op naam van de moeder via sommandelegatie.

Toelichtingsnota 13 (punt 7.1.) stelt dat de aanwijzing van de begunstigden en de betalingsmodaliteit voor de gezinsbijslag eveneens geldt voor de schooltoeslag (SEPAR). Dat geldt ook voor leerlingen voor wie de gezinsbijslag aan een sommandelegant wordt betaald.

Volgens Toelichtingsnota 16 (punt 2.1.2.) wordt het 1/3de bij een plaatsing via het VAPH uitbetaald aan de begunstigde vóór de plaatsing(en). In punt 3.2.2. van diezelfde nota wordt gesteld dat bij meerdere aaneensluitende plaatsingen (zowel in een instelling als in een pleeggezin) de begunstigden voor de plaatsing bepaald aan de hand van het gezin waarin het kind verbleef voor de eerste plaatsing. Dit wordt verduidelijkt in voorbeeld 6 onder punt 3.7.:

Een kind wordt vanuit het gezin van zijn moeder geplaatst in een pleeggezin. De pleegplaatsing stopt op 15.02.2020, en vanaf 16.02.2020 wordt het via Jeugdhulp (fonds Jongerenwelzijn) geplaatst in een instelling met betaling 1/3de aan de begunstigde(n) voor de plaatsing.

Tot 29.02.2020: 3/3de aan het pleeggezin

Vanaf 01.03.2020:

- bepaling begunstigden voor de plaatsing, nl. de ouders (voor het eerst geplaatst vanuit het gezin van de moeder).
- 1/3de aan de begunstigde(n) voor de plaatsing en 2/3de aan Jeugdhulp (fonds Jongerenwelzijn).

Dit is ook logisch, want doorgaans kunnen we er niet vanuit gaan dat het kind een band behoudt met het ex-pleeggezin. Terwijl er doorgaans wél een band is met de begunstigde vóór het pleeggezin, meestal de ouder(s).

Aangezien het verblijf van ..... bij ..... ook een (pleeg-)plaatsing was, was de laatste begunstigde (bijslagtrekkende) haar moeder. Dat wordt ook bevestigd door de voorziening MFC .....

Wij hebben geen rekening gehouden met de officiële inschrijving van ..... op het adres van ....., omdat het plaatsingsbericht reeds weerlegde dat ..... bij haar zou verblijven. Wij hebben (tot dit beroep bij de Geschillencommissie) nooit een indicatie gehad dat haar moeder niet zou instaan voor het kind, wat volgens Toelichtingsnota 16 (punt 2.1.2.) ook niet van belang is (Er wordt geen rekening meer gehouden met wie zich om het kind bekommert).

Wij besluiten hieruit dat de ouders (en met sommendelegatie de moeder) terecht als begunstigden werden aangeduid voor de maand december 2019, waardoor de schooltoeslag (SEPAR) voor het schooljaar 2019-2020 inderdaad moet toekomen aan de moeder.

Om deze redenen werd dan ook terecht een terugvordering van de schooltoeslag (SEPAR) voor het schooljaar 2019-2020 opgemaakt aan ....., die op dat moment geen begunstigde (meer) was voor de leerling ....."

Verwerende partij brengt volgende bewijsstukken bij:

1. D227 d.d. 21 september 2018 (datum in)
2. Historiek gezinssamenstelling van .....
3. D227 d.d. 21 juni 2019 (datum uit)
4. Bericht verblijf ..... d.d. 20 augustus 2019
5. P3 verblijf .....
6. E-mail van contextbegeleider ..... ivm betaling 1/3de aan moeder
7. Brief van verwerende partij aan verzoekster d.d. 28 november 2019: geen betaling Groeipakket wegens plaatsing in een instelling
8. Brief van verwerende partij aan verzoekster d.d. 17 maart 2021: terugvordering van de schooltoeslag voor het schooljaar 2019-2020 van .....
9. Brief van verwerende partij aan verzoekster d.d. 28 juli 2021: rechtzetting van de terugvordering van de schooltoeslag voor het schooljaar 2019-2020
10. Toelichtingsnota 13
11. Toelichtingsnota 16

Op 14 oktober 2021 heeft het secretariaat van de Geschillencommissie nog volgende vragen gesteld aan verwerende partij:

"(...)

- *Vanaf 01.07.2019 werd het Groeipakket voor ..... dus niet meer uitbetaald aan zus .....? Werd dit voor het eerst aan mevrouw gecommuniceerd met de brief van 28 november 2019 (stuk 7)?*
- *Werd er aan mevrouw ..... een brief verstuurd met betrekking tot de provisionele toekenning van de schooltoeslag (die aan haar betaald werd op 26 september 2019)?"*

Op 19 oktober 2021 heeft verwerende partij het volgende geantwoord:

"Hieronder een antwoord op de bijkomende vragen:

- Vanaf 01/07/2019 werd inderdaad het Groeipakket voor ..... niet meer uitbetaald aan de zus ..... en dit werd bevestigd met onze brief van 28/11/2019. We hebben namelijk laattijdig vernomen dat ..... geplaatst is in een instelling (met 1/3 aan de moeder).
- Er werd op 21/09/2019 bijgevoegd schrijven naar de zus ..... verstuurd betreft de provisionele betaling van de schooltoeslag 2019-2020 voor .....

De brief d.d. 21 september 2019 werd toegevoegd als bijlage.

In die brief wordt het volgende vermeld:

“..... is het schooljaar 2019-2020 goed begonnen want je kind heeft recht op een schooltoeslag bovenop het Groeipakket.

..... berekende het bedrag voorlopig op € 943,30. (eigen onderlijning)

Voorlopig, inderdaad. (eigen onderlijning) We baseren onze rekensom immers op het gezinsinkomen van 2017. .... rekent het bedrag nog eens na zodra de FOD Financiën het definitieve inkomen doorgeeft van 2019.

Op basis van die nieuwe berekening kan je schooltoeslag dus nog wijzigen. Dat gebeurt ook als de gezinssituatie van je kind nog wijzigt vóór 31 december 2019 of als blijkt dat je kind op het einde van het schooljaar onvoldoende aanwezig was (eigen onderlijning).

(...)”

In de brief wordt een algemene uitleg over de schooltoeslag toegevoegd waarin uitdrukkelijk vermeld wordt dat verwerende partij altijd op de hoogte moet worden gebracht wanneer de gezinssituatie wijzigt, bijvoorbeeld wanneer er een kind, dat recht had op een Groeipakket, het gezin verlaat.

5. Beoordeling in rechte:

5.1. De selectieve participatietoeslag in het schooljaar 2019-2020:

De selectieve participatietoeslag, ook schooltoeslag genoemd, kan vanaf het schooljaar 2019-2020 toegekend worden op basis van het Groeipakketdecreet. Het betreft een overheveling van de schooltoelagen vanuit het departement Onderwijs.

Om recht te hebben op de schooltoeslag dient te zijn voldaan aan een aantal voorwaarden.

Aldus bepaalt artikel 24 Groeipakketdecreet de toekenningsvoorwaarden voor de schooltoeslag:

“Een jaarlijkse selectieve participatietoeslag leerling, waarvan het bedrag is bepaald in hoofdstuk 4 van deze titel, wordt toegekend aan de leerling die aan al de volgende voorwaarden voldoet:

1° de leerling heeft de Belgische nationaliteit, of de leerling van wie het bewijs niet geleverd wordt dat hij de Belgische nationaliteit bezit, is toegelaten of gemachtigd om in het Rijk te verblijven of er zich te vestigen overeenkomstig de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

2° de pedagogische voorwaarden, vermeld in hoofdstuk 2 van deze titel;

3° de financiële voorwaarden, vermeld in hoofdstuk 3 van deze titel.

De Vlaamse Regering kan algemene vrijstellingen van het eerste lid, 1°, bepalen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de selectieve participatietoelagen leerling.”

Artikel 25 Groeipakketdecreet³ bepaalt verder de referentiedatum om het recht op de schooltoeslag te onderzoeken:

“Om de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op 31 december van het schooljaar in kwestie.

Om de nationaliteit en de woonplaats van de rechthebbende leerling die niet gekwalificeerd is als een rechtgevend kind als vermeld in artikel 8 te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op 31 december van het schooljaar in kwestie.

Om de pedagogische toestand te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op de laatste schooldag van juni van het schooljaar in kwestie.”

Uit de Memorie van Toelichting blijkt de ratio legis van de selectieve participatietoelagen als extra financiële ondersteuning voor de schoolkosten voor gezinnen met een beperkt inkomen als volgt:

“Dit is een jaarlijkse financiële tegemoetkoming om een bijdrage te leveren aan de democratisering van het onderwijs, en die onder bepaalde voorwaarden wordt toegekend aan de leerling ter ondersteuning van zijn deelname aan het onderwijs, of aan de student, bovenop de studietoelage ter ondersteuning van zijn deelname aan het hoger onderwijs.”

In casu blijkt de betwisting tussen de partijen betrekking te hebben op de vraag aan wie de schooltoeslag voor het kind ..... voor het schooljaar 2019-2020 betaald diende te worden en dus wie de begunstigde was voor het kind ..... op datum van 31 december 2019. De Geschillencommissie is niet bevoegd om een begunstigde aan te duiden, maar kan enkel nagaan of de toepasselijke regels correct werden toegepast door verwerende partij.

5.2 Uitbetaling selectieve participatietoelagen:

Artikel 69 van het Groeipakketdecreet bepaalt:

---

³ Volledigheidshalve kan hier gemeld worden dat artikel 25 werd gewijzigd door het decreet van 10 juli 2020 tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, met inwerkingtreding op 1 augustus 2020 voor de toekenning van de selectieve participatietoelagen vanaf het schooljaar 2020-2021. Voordien luidde het artikel 25 als volgt: *“Om de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op 31 december van het schooljaar in kwestie.”*

“§1. De selectieve participatietoelagen leerling, vermeld in boek 2, deel 2, titel 1, en de andere toelagen, vermeld in boek 2, deel 3, worden uitbetaald op dezelfde wijze als de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2, overeenkomstig de modaliteiten in artikel 64 respectievelijk artikel 65.

§2. Een meerderjarige leerling kan voorafgaand aan de uitbetaling van de selectieve participatietoelagen de uitbetalingsactor verzoeken die toelage uit te betalen op een andere bankrekening.

§3. De Vlaamse Regering kan de verdere uitvoeringsregels bepalen, alsook vaststellen in welke gevallen ter bescherming van de financiële belangen van de leerling kan worden afgeweken van paragraaf 1 en 2.”

De Memorie van Toelichting bepaalt daarbij:

“Het is aangewezen dat voor alle toelagen in het kader van het gezinsbeleid één uitbetalingsactor en één bankrekening wordt vastgesteld. Deze bepaling beoogt een eenduidig en werkbaar uitbetalingssysteem te bevorderen en een administratieve lastenverlaging te bewerkstelligen.”

De artikelen 64 en 65 van het Groeipakketdecreet, waarnaar verwezen wordt in hogergenoemd artikel, kaderen allebei in de uitbetalingsregels in het kader van het gezinsbeleid. Artikel 64 Groeipakketdecreet heeft betrekking op de situatie waarbij er één persoon begunstigde is; artikel 65 Groeipakketdecreet heeft betrekking op de situatie waarbij er twee personen begunstigden zijn. Beide artikels worden verder nog besproken (infra, nr. 5.3.1)

Het principe van artikel 69 van het Groeipakketdecreet wordt ook bevestigd in Toelichtingsnota 13 d.d. 3 december 2019 betreffende de vaststelling en betaling van de selectieve participatietoelage (schooltoelage) voor het schooljaar 2019-2020 en de Toelichtingsnota 13 d.d. 29 januari 2021 betreffende de vaststelling en betaling van de selectieve participatietoelage (schooltoelage) vanaf het schooljaar 2020-2021:

“7. Aan wie wordt de schooltoelage betaald?

7.1. Voor de rechthebbende leerling is er in het kader van het Groeipakket ook recht op gezinsbijslag. Als voor de leerling in Vlaanderen ook gezinsbijslag betaald wordt, geldt de aanwijzing van de begunstigden en de betalingsmodaliteit voor de gezinsbijslag eveneens voor schooltoelage en dit op basis van artikel 69 Groeipakketdecreet. “

5.3. Kind geboren voor 1 januari 2019 - overgangsmaatregelen:

Aangezien het kind ..... geboren is vóór 1 januari 2019, zijn de specifieke overgangsmaatregelen bepaald in het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (hierna Groeipakketdecreet genoemd) van toepassing op de gezinsbijslagen.

Cf. Art. 209, §2 Groeipakketdecreet: *‘De artikelen van de kinderbijslagreglementering die zijn opgenomen in boek 5, deel 2, zijn van toepassing op rechtgevende kinderen die geboren zijn vóór 1 januari 2019.’*

In voormeld Boek 5, deel 2, wordt bij deze overgangsbepalingen een onderscheid gemaakt tussen de basisbedragen (titel 1), de kinderbijslag voor wezen (titel 2), de zorgtoelagen (titel 3), de sociale toelagen (titel 4), de begunstigden (titel 5) en de keuze van de uitbetalingsactor (titel 6).

In het voorliggende dossier zijn de overgangsbepalingen vervat in artikel 225 van voormelde titel 5 (begunstigden) van toepassing.

Cf. Art. 225, “§1. De bijslagtrekkende voor het rechtgevende kind op 31 december 2018 blijft de bijslagtrekkende voor dat kind, tenzij een wijziging in het ouderlijk gezag of in de opvoedings situatie van het kind zich voordoet. In dat geval worden de bepalingen voor de aanwijzing van de begunstigen en de regels van de uitbetaling overeenkomstig boek 2, deel 4, titel 1, hoofdstuk 1, en boek 2, deel 4, titel 2, hoofdstuk 1, toegepast. De bepalingen van boek 2, deel 4, titel 2, hoofdstuk 3 zijn van toepassing zowel op de bijslagtrekkende als de begunstigde.

De wijziging in het ouderlijk gezag wordt vastgesteld door de bevoegde rechtbank.

De bijslagtrekkende die de forfaitaire pleegzorgbijslag, vermeld in artikel 2019, ontving op 31 december 2018, blijft die pleegzorgbijslag ontvangen zolang zich geen wijziging in de plaatsing van het pleeggezin voordoet ten aanzien van het rechtgevende kind en zolang de toekenning ervan niet wordt herroepen onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering daarvoor heeft bepaald.

De bijslagtrekkende kan van bankrekening veranderen mits naleving van de regels opgelegd door artikel 64.

(...)”

Toelichtingsnota 7 van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket – Bijlage 1 van 15 mei 2019 – ‘Overschakeling van bijslagtrekkende naar begunstigde’ bepaalt daarbij het volgende:

“Iedere wijziging van bijslagtrekkende naar begunstigde(n) in de loop van de maand, heeft uitwerking vanaf de daarop volgende maand; ook wanneer de wijziging zich op de 1e dag van de maand voordoet.

Er is een overschakeling van bijslagtrekkende naar begunstigen als er één van onderstaande situaties zich voordoen:

Er is een wijziging in het ouderlijk gezag;

Er is een wijziging in de opvoedings situatie van het kind, waaronder:

- *Er komt een nieuw kind in het gezin. (...)*
- *of een wijziging door aanvang plaatsing of einde plaatsing van een kind in een instelling of pleeggezin.*
  - *Bij aanvang van plaatsing in instelling en de bijslagtrekkende is de ouder van het kind dat geplaatst wordt: overschakeling voor de gemeenschappelijke kinderen van de ouders van het kind dat geplaatst wordt.*
  - *Bij aanvang van plaatsing in een instelling en de bijslagtrekkende is niet de ouder van het kind dat geplaatst wordt: overschakeling voor de kinderen die de bijslagtrekkende gezamenlijk opvoedt met de partner met wie zij/hij samenwoont.*
  - *Bij einde van een plaatsing in instelling: voor de gemeenschappelijke kinderen van de nieuwe begunstigen en/of de kinderen die zij gezamenlijk opvoeden van het kind dat bij einde plaatsing in het gezin komt.*
  - *Bij aanvang van plaatsing in pleeggezin en de bijslagtrekkende is de ouder van het kind dat geplaatst wordt: overschakeling voor de gemeenschappelijke kinderen van de ouders van het kind dat geplaatst wordt. In het pleeggezin overschakeling voor de gemeenschappelijke kinderen van de pleegzorgers of de pleegzorger en de bijkomende begunstigde en/of de kinderen die zij gezamenlijk opvoeden.*

- *Bij aanvang van plaatsing in een pleeggezin en de bijslagtrekkende is niet de ouder van het kind: overschakeling voor de kinderen die de bijslagtrekkende gezamenlijk opvoedt met de partner met wie zij/hij samenwoont. In het pleeggezin overschakeling voor de gemeenschappelijke kinderen van de pleegzorgers of de pleegzorger en de bijkomende begunstigde en/of de kinderen die zij gezamenlijk opvoeden.*
- *Bij einde plaatsing in een pleeggezin: voor de kinderen van de nieuwe begunstigten en/of de kinderen die zij gezamenlijk opvoeden voor het pleegkind dat het pleeggezin heeft verlaten en in het gezin komt. In het pleeggezin voor de gemeenschappelijke kinderen van de bijslagtrekkende pleegzorger en zijn huwelijkspartner als deze nog samenwonen of voor de kinderen die de bijslagtrekkende pleegzorger gezamenlijk opvoedt met een andere persoon die ook begunstigde wordt voor deze kinderen.*
- *of een kind (zowel minderjarig als meerderjarig) dat verhuist van de ene ouder naar de andere: overschakeling voor de gemeenschappelijke kinderen van beide ouders en/of de kinderen die zij gezamenlijk opvoeden.*

Deze wijzigingen zorgen voor een overschakeling van een bijslagtrekkende naar begunstigde(n). Het bestaan van de bijslagtrekkendekern eindigt, en een nieuw gezinsdossier rond de begunstigtenkern wordt aangemaakt. Bij de vaststelling van de begunstigtenkern primeert steeds het ouderpaar.”

Toegepast op het huidig dossier, betekent dat het volgende:

Verzoekster was als pleegzorger bijslagtrekkende voor haar zus ..... voor de periode van 1 oktober 2018 tot en met 21 juni 2019. Aangezien zij bijslagtrekkende was op 31 december 2018, bleef zij bijslagtrekkende vanaf 1 januari 2019 (zijnde de datum van inwerkingtreding van het Groeipakketdecreet) en dit tot en met juni 2019 (aangezien de pleegplaatsing een einde nam op vrijdag 21 juni 2019).

Op maandag 24 juni 2019 werd ..... geplaatst in MFC ..... Door het einde van de plaatsing in een pleeggezin én door de plaatsing in een instelling is er sprake van een wijziging in de opvoedingssituatie waardoor het dossier van ..... overschakelt van een bijslagtrekkend dossier (onder de AKBW) naar een begunstigdendossier (onder het Groeipakketdecreet), overeenkomstig art. 225 van het Groeipakketdecreet, en dit met uitwerking vanaf de maand juli 2019, overeenkomstig art. 61 Groeipakketdecreet⁴ en zoals bepaald werd in Toelichtingsnota 7.

5.3.1 Begunstigten in het Groeipakketdecreet – algemeen:

De bepalingen in boek 2, deel 4, titel 1, hoofdstuk 1 waarvan sprake in artikel 225 van het Groeipakketdecreet, zijn de bepalingen betreffende de **aanwijziging van de begunstigten van toelagen in het kader van het gezinsbeleid** met betrekking tot de gezinsbijslagen. Het betreft de artikelen 57 – 61 van het Groeipakketdecreet.

Artikel 57 Groeipakketdecreet bepaalt:

---

⁴ “Iedere wijziging van de begunstigde die zich voordoet in de loop van de maand, heeft uitwerking vanaf de eerste dag van de maand na de maand waarin de wijziging plaatsvond.”

‘§1. Beide ouders van het rechtgevende kind worden aangewezen als begunstigden van de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2.

§2. Slechts één van de ouders wordt aangewezen als begunstigde van de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2, in de volgende situaties:

1° de overlevende ouder als één ouder overleden is;

2° de ouder met exclusief ouderlijk gezag;

3° de aanwezige ouder als ten aanzien van één ouder een vermoeden van afwezigheid als vermeld in artikel 112 van het Burgerlijk Wetboek, is vastgesteld door de vrederechter;

4° de niet uit de ouderlijke macht ontzette ouder als een van de ouders uit de ouderlijke macht is ontzet;

5° de bekende ouder als één ouder niet bekend is;

6° de ouder die de bevoegde rechtbank daarvoor aanwijst in het belang van het kind.’

§ 3. Het rechtgevende kind is de begunstigde van de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2:

1° als het gehuwd is;

2° als het ontvoegd is of de leeftijd van zestien jaar bereikt heeft, en als het zijn woonplaats niet bij zijn ouders of werkelijke opvoeders heeft. Aan die laatste voorwaarde is voldaan als het kind beschikt over een afzonderlijke woonplaats, namelijk de plaats die als hoofdverblijf is ingeschreven in de bevolkingsregisters overeenkomstig artikel 32, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, of als met officiële documenten wordt aangetoond dat de gegevens in de bevolkingsregisters niet of niet meer overeenstemmen met de realiteit;

3° als het zelf begunstigde is voor een of meer van zijn kinderen.

Het rechtgevende kind, vermeld in het eerste lid, kan evenwel in zijn eigen belang een andere persoon als begunstigde aanwijzen, op voorwaarde dat die persoon met het kind in kwestie verbonden is door verwantschap of aanverwantschap in de eerste graad. De verwantschap die verworven is door adoptie, wordt in aanmerking genomen. Als het rechtgevende kind zijn woonplaats niet bij de aangewezen persoon heeft, heeft de aanwijzing geen wijziging van de gezinssamenstelling van die persoon tot gevolg en kan dit kind niet worden meegeteld in het gezin van die persoon tot bepaling van de gezinsgrootte voor de toepassing van artikel 18.

De Vlaamse Regering kan de wijze bepalen waarop het rechtgevende kind, vermeld in het eerste lid, een andere persoon als begunstigde kan aanwijzen.

Het rechtgevende kind, vermeld in het eerste lid, is rechtsbekwaam om zelf als eiser of verweerder in rechte op te treden in de geschillen over zijn rechten op de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2.”

Artikel 59 Groeipakketdecreet bepaalt:

§1. Als één ouder of beide ouders, als begunstigden van de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2, het rechtgevende kind niet hoofdzakelijk opvoedt of opvoeden, kan de werkelijke opvoeder of kunnen twee werkelijke opvoeders de begunstigde of begunstigden voor het rechtgevende kind worden.

Er ontstaat een weerlegbaar vermoeden van hoofdzakelijke opvoeding als het kind zijn woonplaats heeft bij de werkelijke opvoeder of bij de werkelijke opvoeders.

De werkelijke opvoeder kan of de twee werkelijke opvoeders kunnen worden aangewezen door een tussenkomst van een publiekrechtelijke overheid of instelling, of door een uitspraak van de bevoegde rechtbank. De meest gereede partij bezorgt de gerechtelijke uitspraak aan de uitbetalingsactor.

§2. Als een rechtgevend kind door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid in een pleeggezin wordt geplaatst overeenkomstig artikel 2, 6° en 7°, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van de pleegzorg, wordt de pleegzorger, vermeld in artikel 2, 12°, van hetzelfde decreet, gezien als de werkelijke opvoeder voor de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen om bijkomend een andere persoon aan te duiden als begunstigde.”

De Memorie van Toelichting bij artikel 59 Groeipakketdecreet bepaalt het volgende:

“Artikel 59, §1 bepaalt het principe dat wanneer de werkelijke opvoeder(s) van een rechtgevend kind niet de ouder(s) is/zijn maar een andere persoon of personen, bijvoorbeeld de grootouders, de werkelijke opvoeder(s) de begunstigde is (zijn) voor de gezinsbijslagen.

Indien het kind zijn of haar woonplaats heeft bij een andere persoon of personen dan de ouders, worden deze vermoed de werkelijke opvoeder(s) te zijn. Dit vermoeden kan weerlegd worden met alle middelen van recht en desgevallend ook na een proces-verbaal van de gezinsinspectie.

Een uitspraak van het ondersteuningscentrum jeugdzorg of van een analoog orgaan gevestigd buiten de bevoegdheid van de ondersteuningscentra jeugdzorg of van de bevoegde rechtbank kan de werkelijke opvoeder aanduiden. De meest gerede partij (d.i. de partij die het best geplaatst is) bezorgt hiertoe de (gerechtelijke) uitspraak aan de uitbetalingsactor. (eigen onderlijning)

De werkelijke opvoeders kunnen maximaal 2 personen betreffen.

Artikel 59, §2 verduidelijkt een speciale categorie van werkelijke opvoeders, met name die wanneer een rechtgevend kind geplaatst is in een pleeggezin overeenkomstig artikel 2, 6 en 7° van het decreet houdende de organisatie van de pleegzorg van 29 juni 2012, de pleegzorger (of pleegzorgers) als begunstigde of begunstigden wordt aangeduid.

(...)”

De bepalingen in boek 2, deel 4, titel 2, hoofdstuk 1 betreffen de bepalingen betreffende de **uitbetalingsregels voor de toelagen in het kader van het gezinsbeleid** met betrekking tot de gezinsbijslagen. Het betreft de artikelen 64-68 van het Groeipakketdecreet.

Artikel 64 van het Groeipakketdecreet bepaalt:

§1. Als één persoon als begunstigde van de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2, wordt aangewezen, wijst die begunstigde voor de uitbetaling van de toelagen een uitbetalingsactor naar keuze aan en geeft hij een bankrekening op aan de gekozen uitbetalingsactor.

De keuze van uitbetalingsactor en de opgave van de bankrekening door de begunstigde, vermeld in het eerste lid, gelden voor alle toelagen in het kader van het gezinsbeleid die aan hem worden uitbetaald. De keuze geldt voor alle kinderen van de begunstigde.

§2. De begunstigde kan met een schriftelijk verzoek de uitbetalingsactor of de bankrekening wijzigen. Het verzoek tot wijziging van uitbetalingsactor is alleen ontvankelijk als er een minimale aansluiting van één jaar bij de actieve uitbetalingsactor is. De wijziging van uitbetalingsactor gaat in vanaf het eerste kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin een ontvankelijk wijzigingsverzoek is ingediend. De wijziging van bankrekening gaat ten laatste in vanaf de maand die volgt op de maand waarin de wijziging schriftelijk is doorgegeven.

§3. Een afwijking van de voorgaande paragrafen is mogelijk nadat de bevoegde rechtbank daarover een uitspraak in het belang van het kind heeft gedaan. De bevoegde rechtbank kan in het belang van het kind oordelen dat de hele gezinsbijslag of een deel ervan wordt uitbetaald op een rekeningnummer dat op naam van het rechtgevende kind staat. De meest gerede partij bezorgt de gerechtelijke uitspraak aan de uitbetalingsactor.

§4. Een wijziging van uitbetalingsactor heeft geen gevolgen voor een openstaande schuld bij de actieve uitbetalingsactor. De openstaande schuld volgt de wijziging van uitbetalingsactor. Bij verschillende schulden primeert de oudste schuld.

§5. Als de begunstigde geen uitbetalingsactor aanwijst, vóór de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin de gebeurtenis die aanleiding geeft tot het openen van het recht zich voordoet,

neemt het agentschap de betaling van de betrokken toelagen vanaf die maand op. De begunstigde wordt door het agentschap op de hoogte gebracht dat hij gedurende een termijn van drie maanden na de maand waarin de betrokken gebeurtenis zich voordeed, de keuze kan kenbaar maken om aan te sluiten bij een uitbetalingsactor. Deze uitbetalingsactor neemt de betalingen over van het agentschap de maand nadat de begunstigde zijn keuze heeft gemaakt. Indien het agentschap binnen die termijn als uitbetalingsactor wordt gekozen, zet zij de betalingen verder. Indien de begunstigde niet binnen de in het eerste lid vermelde periode een keuze voor een uitbetalingsactor heeft gemaakt, wordt de begunstigde van rechtswege aangesloten bij het agentschap. De aansluiting van rechtswege heeft dezelfde gevolgen als vermeld in paragraaf 2, tweede lid.

§6. De Vlaamse Regering legt de nadere regels vast met betrekking tot de eerste uitbetalingen en de keuze van de bankrekening en bepaalt de voorwaarden voor de keuze van uitbetalingsactor, de mogelijke aansluiting van rechtswege en voor de overdracht tussen uitbetalingsactoren.”

Artikel 65 van het Groeipakketdecreet bepaalt:

§1. Als twee personen als begunstigten van de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2, worden aangewezen, bepalen die begunstigten samen welke uitbetalingsactor de toelagen uitbetaalt. De begunstigten bepalen ook samen aan wie van hen de toelagen, vermeld in het eerste lid, worden uitbetaald door de gekozen uitbetalingsactor. De toelagen kunnen worden uitbetaald aan hen samen of aan een van hen. Ze geven daarvoor een bankrekening op.

De keuze van de begunstigten, vermeld in het eerste en tweede lid, geldt voor alle toelagen in het kader van het gezinsbeleid die aan hen worden uitbetaald, en voor alle kinderen waarvoor ze samen begunstigten zijn.

§2. De begunstigten kunnen samen met een schriftelijk verzoek de uitbetalingsactor of de bankrekening wijzigen.

Het verzoek tot wijziging van uitbetalingsactor is alleen ontvankelijk als er een minimale aansluiting van één jaar is bij de actieve uitbetalingsactor. De wijziging van uitbetalingsactor gaat in vanaf het eerste kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin een ontvankelijk wijzigingsverzoek is ingediend. De wijziging van bankrekening gaat ten laatste in vanaf de maand die volgt op de maand waarin de wijziging schriftelijk is doorgegeven.

§3. Elk van de begunstigten kan met een schriftelijk verzoek zijn toestemming voor de gekozen uitbetalingsactor of de gekozen bankrekening intrekken.

§4. Een wijziging van uitbetalingsactor heeft geen gevolgen voor een openstaande schuld bij de actieve uitbetalingsactor. De openstaande schuld volgt de wijziging van uitbetalingsactor. Bij verschillende schulden primeert de oudste schuld.

§5. Als de begunstigten geen uitbetalingsactor aanwijzen, vóór de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin de gebeurtenis die aanleiding geeft tot het openen van het recht zich voordoet, neemt het agentschap de betaling van de betrokken toelagen vanaf die maand op. De begunstigten worden door het agentschap op de hoogte gebracht dat zij gedurende een termijn van drie maanden na de maand waarin de betrokken gebeurtenis zich voordeed, de keuze kunnen kenbaar maken om aan te sluiten bij een uitbetalingsactor. Deze uitbetalingsactor neemt de betalingen over van het agentschap de maand nadat de begunstigten hun keuze hebben gemaakt. Indien het agentschap binnen die termijn als uitbetalingsactor wordt gekozen, zet zij de betalingen verder.

Indien de begunstigten niet binnen de in het eerste lid vermelde periode een keuze voor een uitbetalingsactor hebben gemaakt, worden de begunstigten van rechtswege aangesloten bij het agentschap. De aansluiting van rechtswege heeft dezelfde gevolgen als vermeld in paragraaf 2, tweede lid.

Als beide begunstigten niet bepalen op welke bankrekening de toelagen, vermeld in paragraaf 1, aan hen moeten worden uitbetaald vóór de eerste van de maand die volgt op de maand waarin het recht is ontstaan, of als een van beide begunstigten zijn toestemming intrekt, worden

de toelagen uitbetaald aan de jongste onder hen. De voormelde jongste begunstigde kan een uitbetalingsactor van zijn keuze aanduiden, onder voorbehoud van het bepaalde inzake de minimale aansluiting van één jaar in paragraaf 2, tweede lid, van dit artikel. De voormelde jongste begunstigde kan daarentegen wel degelijk een nieuw bankrekeningnummer kiezen onder toepassing van paragraaf 2, derde lid.

In afwijking daarvan en met behoud van de toepassing van artikel 67 wordt, als een van de werkelijke opvoeders een pleegzorger is als vermeld in artikel 59, §2, de toelage, vermeld in paragraaf 1, altijd uitbetaald aan de pleegzorger.

§6. De Vlaamse Regering legt de uitvoeringsregels vast voor de eerste uitbetalingen en de keuze van de bankrekening en bepaalt de voorwaarden voor de keuze van uitbetalingsactor, de mogelijke aansluiting van rechtswege en voor de overdracht tussen uitbetalingsactoren.

§7. Een afwijking van paragraaf 1, 2 en 5 is mogelijk als de bevoegde rechtbank daarover een uitspraak in het belang van het kind heeft gedaan. De bevoegde rechtbank kan in het belang van het kind oordelen dat de gehele gezinsbijslag of een deel ervan wordt uitbetaald op een rekeningnummer dat op naam van het rechtgevend kind staat. De meest gerede partij bezorgt de gerechtelijke uitspraak aan de uitbetalingsactor.

Artikel 67 Groeipakketdecreet bepaalt:

“Als een pleegzorger als begunstigde is aangewezen als vermeld in artikel 59, §2, maar die pleegzorg geen perspectiefbiedende pleegzorg betreft als vermeld in artikel 2, 6°, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van de pleegzorg, wordt de pleegzorgtoeslag uitbetaald aan de persoon die voorafgaandelijk aan de plaatsing van het rechtgevend kind in de pleegzorg de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2, ontving.

Een afwijking van het voorgaande lid is mogelijk nadat de bevoegde rechtbank een uitspraak heeft gedaan over de bestemming van de pleegzorgtoeslag aan een andere persoon dan deze aangeduid in het eerste lid, in het belang van het kind. De meest gerede partij bezorgt de gerechtelijke uitspraak aan de uitbetalingsactor.”

5.3. 2 Begunstigden in het Groeipakketdecreet – specifiek bij plaatsing in een instelling:

Artikel 68 Groeipakketdecreet bepaalt:

“§1. Als een rechtgevend kind door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid in een instelling wordt geplaatst, wordt de uitbetaling van de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2, met uitzondering van het startbedrag geboorte en het startbedrag adoptie, verdeeld tussen de instelling en de begunstigden.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de toekennings- en verdelingsregels, vermeld in paragraaf 1, van de uitbetaling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, vermeld in paragraaf 1, tussen de instelling en de begunstigden. De Vlaamse Regering kan hiertoe ook de overheid aanduiden aan wie het deel van de toelage bestemd voor de instelling dient te worden toegekend.

§3. Iedere belanghebbende, waaronder ook de instelling, de begunstigden en de bijslagtrekkende worden begrepen, die niet akkoord gaat met de bestemmingsregels tot aanwijzing van de begunstigden, kan de bevoegde rechtbank om een afwijking in het belang van het kind verzoeken. De bevoegde rechtbank kan in het belang van het kind oordelen dat de gehele gezinsbijslag die toekomt aan de begunstigde of een deel ervan wordt uitbetaald op een rekeningnummer dat op naam van het rechtgevend kind staat. De meest gerede partij bezorgt de gerechtelijke uitspraak aan de uitbetalingsactor.”

De toekennings- en verdelingsregels waarvan sprake in artikel 68 van het Groeipakketdecreet werden uitgewerkt in het Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 29 juni 2018 houdende nadere regels

betreffende de aanwijzing van de begunstigen van de gezinsbijslagen en de uitbetaling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (B.S. 04.09.2018) – hierna BVR Begunstigden genoemd.

Artikel 8 van het BVR Begunstigden bepaalt:

“De gezinsbijslagen, vermeld in boek 2, deel 1, van het decreet van 27 april 2018, verschuldigd voor een rechtgevend kind dat door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid in een instelling is geplaatst, worden voor twee derde aan die instelling en voor één derde aan de begunstigen betaald.

Als een rechtgevend kind ten laste van het agentschap Opgroeien regie wordt geplaatst, wordt, in afwijking van het eerste lid, twee derde van de gezinsbijslagen aan het Fonds Jongerenwelzijn uitbetaald.

De minister bepaalt de nadere regels voor de toepassing van de verdeelsleutel, vermeld in het eerste lid.”

De bisnota aan de Vlaamse regering verduidelijkt daarbij:

“Het betreffende artikel van voorliggend ontwerp van besluit herneemt ter zake de regeling zoals die bestond binnen de AKBW en behoeft geen verdere uitleg.”

Artikel 2 van het Ministerieel besluit van 15 maart 2019 houdende de nadere regels voor de aanwijzing van de begunstigen van de gezinsbijslagen en de uitbetaling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (B.S. 17 mei 2019) – hierna MB Begunstigden genoemd, bepaalt:

“De begunstigen van het een derde, vermeld in artikel 8, eerste lid, van het besluit van 29 juni 2018, zijn de begunstigen van voor de plaatsing, vermeld in boek 2, deel 4, titel 1, hoofdstuk 1, van het decreet van 27 april 2018, tenzij er een andersluidende beslissing van de jeugdrechtbank of de plaatsende overheid is.”

Toelichtingsnota 7 van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket d.d. 19 april 2019 betreffende de aanduiding begunstigen, betaalmodaliteit en inkomstenkern bepaalt daarbij specifiek het volgende in geval van plaatsing van het kind, enerzijds in een instelling, anderzijds in een pleeggezin:

“5.2.1. Kind is geplaatst in een instelling

(...)

--> Betaling 1/3de aan een natuurlijke persoon

Bijslagtrekkende(kern)	Begunstigden(kern)
Bijslagtrekkende(kern): de bijslagtrekkende op 31.12.2018	Begunstigden(kern): de ouder(s)/de opvoeders
Betaalmodaliteit: 1/3 ^{de} aan bijslagtrekkende op 31.12.2018 en 2/3 ^{de} aan Jongerenwelzijn of de instelling	Betaalmodaliteit: 1/3 ^{de} aan de begunstigde van voor de plaatsing, 2/3 ^{de} aan de instelling of Jongerenwelzijn.
Inkomstenkern: bijslagtrekkende voor het 1/3 ^{de} (+partner) - betaling sociale toeslag aan 100%)	Inkomstenkern: de ouder(s). Bij scheiding vormen zij elk afzonderlijk een inkomstenkern

De begunstigenkern van voor de plaatsing blijft tijdens de plaatsing verder de begunstigenkern. Wanneer het plaatsingsbericht vermeldt dat het 1/3de dient betaald te worden aan een andere persoon dan de begunstigde(n) voor de plaatsing, wordt het kind vanaf de datum van ontvangst van die beslissing geacht deel uit te maken van het gezin van deze nieuwe begunstigde voor het 1/3de. De inkomstenkern wordt dan gevormd door de nieuw begunstigde en desgevallend zijn (huwelijks)partner met wie hij een feitelijk gezin vormt. (eigen onderlijning)”

Specifiek met betrekking tot rechthebbende leerlingen die geplaatst zijn in een instelling, wordt in de Toelichtingsnota 13 d.d. 3 december 2019 betreffende de vaststelling en betaling van de

selectieve participatietoeslag (schooltoeslag) voor het schooljaar 2019-2020 en de Toelichtingsnota 13 d.d. 29 januari 2021 betreffende de vaststelling en betaling van de selectieve participatietoeslag (schooltoeslag) vanaf het schooljaar 2020-2021 het volgende bepaald met betrekking tot de selectieve participatietoeslag:

“Rechthebbende leerlingen die geplaatst zijn in instelling

De verdeelwijze (1/3 – 2/3) geldt niet.

In de praktijk wordt als volgt te werk gegaan:

- *Ofwel wordt het 1/3^e van gezinsbijslag aan een natuurlijk persoon betaald. In dat geval wordt de schooltoeslag aan deze natuurlijke persoon betaald.*
- *Ofwel wordt het 1/3^e van gezinsbijslag gestort op een spaarrekening op naam van het kind: in dat geval wordt de schooltoeslag betaald op de spaarrekening op naam van de leerling waarop ook het 1/3de van de gezinsbijslag betaald wordt.*
- *Niet-begeleide minderjarigen*

De regels gegeven in de bijlage 2 bij de toelichtingsnota 7 voor de betaling van de gezinsbijslag gelden evenzeer voor de betaling van de schooltoeslag. De maatregel om de betaling voor deze kinderen “on hold” te zetten is opgeheven.”

Toelichtingsnota 16 van 2 oktober 2020 betreffende plaatsing in een instelling geeft een verdere verduidelijking over deze verdeelsleutel indien er sprake is van een plaatsing:

“1. De toepassing van de verdeelsleutel 1/3de – 2/3^{de}

Voor rechtgevende kinderen geplaatst in een instelling worden de gezinsbijslagen volgens de verdeelsleutel 1/3de - 2/3de betaald (art. 8 BVR Begunstigden).

- *1/3de wordt betaald:*
  - *aan de begunstigde(n) voor de plaatsing;*
  - *of op een geblokkeerde rekening op naam van het kind (door beslissing van Jeugdrechtbank);*
  - *of aan een specifiek vermelde persoon: dit kan een ouder/opvoeder zijn of een bij naam genoemde persoon.*

Wanneer er via vonnis, beschikking of beslissing Toegangspoort beslist wordt dat het 1/3de aan een andere persoon, een andere begunstigde of op rekening op naam van het kind dient te worden betaald dan wordt het 1/3de betaald volgens het vonnis, de beschikking of de beslissing Toegangspoort. (eigen onderlijning)

Meer uitleg hierover volgt in punt 3 - De beslissing over de betaling van het 1/3de.

- *Afhankelijk van de soort plaatsing wordt het 2/3de betaald aan:*
  - *Jeugdhulp (fonds Jongerenwelzijn);*
  - *of de instelling zelf.*

Meer uitleg hierover volgt in punt 2 - Soorten plaatsingen in een instelling.

Zodra het 1/3de wordt toegekend wordt ook het 2/3de betaald aan Jeugdhulp (fonds Jongerenwelzijn) of aan de instelling (bij plaatsing via VAPH of CKG).

1.1. Begin en einde toepassing verdeelsleutel

Na overleg met Jeugdhulp werd beslist om de verdeelsleutel 1/3de – 2/3de op de volgende manier toe te passen:

De toepassing van de verdeelsleutel 1/3de – 2/3de:

- begint steeds vanaf de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de plaatsing begint (met eerste uitbetaling op de 8ste van de volgende maand), behalve indien de plaatsing aanvangt op de eerste dag van de maand. In dat geval wordt de verdeelsleutel ook reeds toegepast voor de maand waarin de plaatsing aanving;
- en eindigt steeds op het einde van de maand waarin de plaatsing eindigt (met laatste uitbetaling op de 8ste van de volgende maand).

De verdeelsleutel 1/3de – 2/3de is van toepassing op alle gezinsbijslagen met uitzondering van het startbedrag geboorte, startbedrag adoptie, de kinderopvangtoeslag, de kleutertoeslag en de selectieve participatietoeslag (schooltoeslag) en wordt bijgevolg ook toegepast op de sociale toeslagen (eigen onderlijning):

(...)

Let wel: wanneer er sprake is van een bijslagtrekkend dossier, dan dient er bij het begin en einde van een plaatsing steeds te worden overgeschakeld naar een begunstigdendossier zoals beschreven in toelichtingsnota 7, bijlage 1 van 15 mei 2019 - Overschakeling van bijslagtrekkende naar begunstigde(n).

(...)

2. Soorten plaatsingen in een instelling

Er is een onderscheid tussen plaatsingen in een instelling via:

- VAPH (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap) of CKG (Centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning): het 2/3de wordt betaald aan de instelling;
- Jeugdhulp: het 2/3de wordt betaald aan Jeugdhulp (fonds Jongerenwelzijn).

2.1. Plaatsingen via VAPH of CKG

2.1.1. Meldingen van de plaatsing

Als een rechtgevend kind geplaatst is/wordt in een instelling via het VAPH of via CKG, dan worden de gegevens over de plaatsing meegedeeld door de instelling zelf aan de hand van een e-mail, gewone brief of eventueel een P3-formulier (wordt niet meer beschouwd als standaardformulier) dat in principe alle nodige informatie bevat. (eigen onderlijning)

Indien de consulent niet beschikt over alle nodige gegevens, contacteert de consulent de instelling om de nodige bijkomende gegevens te ontvangen.

De ontvangstdatum is de datum vermeld op de melding van de plaatsing (brief, mail, etc.). Wanneer de uitbetalingsactor deze pas ontvangt na 14 kalenderdagen wordt de datum van ontvangst genomen (= postdatum).

2.1.2. Betaling van 1/3de aan de begunstigde(n)

Bij plaatsingen via het VAPH of CKG wordt het 1/3de in principe uitbetaald aan de begunstigde(n) voor de plaatsing(en). Er wordt geen rekening meer gehouden met wie zich om het kind bekommert (eigen onderlijning).

Wanneer de plaatsing via het VAPH of CKG onmiddellijk volgt op een plaatsing via Jeugdhulp en het 1/3de werd betaald op een geblokkeerde rekening op naam van het kind, dan wordt deze beslissing ook verder toegepast voor de plaatsing via VAPH of CKG. Er kan echter altijd een nieuwe beslissing over het 1/3de worden genomen door de plaatsende instantie (jeugdrechtbank of Toegangspoort). In dit geval zal deze nieuwe beslissing moeten worden gevolgd.

(...)

3. De beslissing over de betaling van het 1/3^{de}

Binnen het Groeipakketdecreet kan het 1/3de betaald worden:

- *op een geblokkeerde rekening op naam van het kind;*
- *of aan de begunstigde(n) voor de plaatsing;*
- *of aan een specifiek vermelde persoon: dit kan een ouder/opvoeder zijn of een bij naam genoemde persoon (aangeduid bij vonnis, beschikking of beslissing Toegangspoort) (eigen onderlijning).*

(...)

3.2. Betaling van het 1/3de aan de begunstigde(n) voor de plaatsing

3.2.1. Bepaling van de begunstigde(n) voor de plaatsing

Bij de betaling van het 1/3de aan de begunstigde(n), wordt het 1/3de in principe betaald aan de bijslagtrekkende/begunstigde(n) van voor de plaatsing. Deze begunstigten zijn de ouders of de opvoeders die onmiddellijk voor de plaatsing het statuut van bijslagtrekkende/begunstigde hadden voor het kind:

- *vanuit het gezin van de ouders: ouders blijven begunstigten;*
- *vanuit het gezin van (werkelijke) opvoeder(s) (bv. grootmoeder): opvoeder(s) blijven de begunstigten;*
- *vanuit een pleeggezin en de pleegplaatsing blijft duren: de pleegzorger(s) blijven begunstigten (= gecombineerde plaatsing).*

Hiervan wordt afgeweken als er door de Intersectorale toegangspoort (Jeugdhulp) of de Jeugdrechtbank beslist wordt dat het 1/3de moet worden betaald aan een specifiek vermelde persoon, dit kan een ouder/opvoeder zijn of een bij naam genoemde persoon (= aangeduide ontvanger van het 1/3de).

Bij betaling van het 1/3de aan de begunstigde(n) voor de plaatsing telt het geplaatst kind voor de bepaling van de sociale toeslag en de gezinsgrootte steeds mee in het gezin van de begunstigde(n) voor dit kind.

(...)

3.2.2. Bepaling van de begunstigde(n) bij meerdere aaneensluitende plaatsingen

Bij meerdere aaneensluitende plaatsingen (zowel in een instelling als in een pleeggezin), worden de begunstigten voor de plaatsing bepaald aan de hand van het gezin waarin het kind verbleef voor de eerste plaatsing.

(...)

In Mededeling A/2bis van 23 oktober 2019 - Plaatsingsberichten van Jeugdhulp (Jongerenwelzijn) van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket wordt daarbij nog volgend aandachtspunt in herinnering gebracht:

*“De uitbetalingsactoren moeten **niet** bij Jeugdhulp (Jongerenwelzijn) vragen naar plaatsingsberichten voor CKG en instellingen VAPH. De uitbetalingsactoren moeten zich daarvoor richten tot de voorziening zelf.”*

5.4 Toepassing op huidig dossier:

In casu kan het volgende worden vastgesteld:

..... was tot 22 oktober 2018 gedomicilieerd bij haar moeder, ..., die tot 30 september 2018 bijslagtrekkende was voor ..... Vanaf 22 oktober 2018 is ..... gedomicilieerd op het adres van haar zus, huidige verzoekster, en dit tot 30 juli 2020.

Er wordt eveneens een pleegplaatsing (perspectiefzoekend) opgestart van ..... bij verzoekster en dit van 21 september 2018 tot (oorspronkelijk) 21 maart 2019. Om die reden wordt verzoekster bijslagtrekkende voor ..... vanaf oktober 2018. De pleegplaatsing bij verzoekster eindigde uiteindelijk op vrijdag 21 juni 2019. Vanaf maandag 24 juni 2019 verblijft ..... in MFC ..... en dit tot 18 oktober 2020, datum waarop ..... in een ander pleeggezin wordt geplaatst.

De overschakeling van de pleegplaatsing bij verzoekster naar de plaatsing in MFC ..... in juni 2019, dient beschouwd te worden als een wijziging in de opvoedingssituatie, waardoor het dossier van een bijslagtrekkend dossier (van verzoekster) overgaat naar een begunstigend dossier.

Verwerende partij stelt dat beide ouders begunstigden werden en dat er aan moeder werd betaald als sommendelegant, aangezien zij de bijslagtrekkende vóór de plaatsing was. Verwerende partij stelt immers dat verzoekster niet meer als werkelijke opvoeder beschouwd kon worden aangezien ..... vanaf 24 juni 2019 in MFC ..... verbleef. Het vermoeden van hoofdzakelijke opvoeding waar het kind zijn woonplaats heeft, zou immers weerlegd zijn door het plaatsingsbericht.

De Geschillencommissie stelt dat rekening dient te worden gehouden met de P3 van de instelling, evenals met de e-mail d.d. 14 november 2019 van MFC ..... dat het 1/3 van de gezinsbijslag betaald dient te worden aan de moeder en dit met toestemming van het OCJ en dat deze documenten doorslaggevend zijn om te bepalen aan wie het 1/3de van de gezinsbijslag betaald dient te worden, wat bepalend is voor de betaling van de schooltoeslag (die de betaling van de gezinsbijslag volgt). Het komt niet toe aan de Geschillencommissie om te stellen dat de instelling hier foutief gehandeld heeft: de Geschillencommissie dient dan ook de beslissing van de instelling hierover te respecteren. In die zin heeft de uitbetalingsactor dan ook correct gehandeld door gevolg te geven aan de berichtgeving die zij verkreeg van de instelling.

Verder merkt de Geschillencommissie op dat verwerende partij op 21 september 2019 een brief aan verzoekster heeft verstuurd met betrekking tot de **voorlopige** toekenning van de schooltoeslag voor ..... voor het schooljaar 2019-2020. In die brief wordt uitdrukkelijk gemeld dat dit een voorlopige berekening betreft, die nog kan wijzigen wanneer de gezinssituatie nog zou veranderen voor 31 december 2019.

De Geschillencommissie meent bijgevolg dat de uitbetalingsactor het 1/3de van de gezinsbijslagen overeenkomstig de instructies van de instelling correct heeft uitbetaald aan de moeder, ... Aangezien de uitbetaling van de selectieve participatietoeslag gebeurt op dezelfde wijze als de uitbetaling van de gezinsbijslagen, diende ook deze toeslag uitbetaald te worden aan ..... Aldus dient op grond van artikel 69, §1 van het Groeipakketdecreet, als er een recht op gezinsbijslagen bestaat voor de betrokken kinderen, de selectieve participatietoelagen deze zelfde begunstigden toe te komen, als volgt:

“§1. De selectieve participatietoelagen leerling, vermeld in boek 2, deel 2, titel 1, en de andere toelagen, vermeld in boek 2, deel 3, worden uitbetaald op dezelfde wijze als de gezinsbijslagen, vermeld in deel 1 van boek 2, overeenkomstig de modaliteiten in artikel 64 respectievelijk artikel 65.

Voorts heeft verwerende partij toepassing gemaakt van de administratieve richtlijnen vervat in Toelichtingsnota 13-2019-2020 d.d. december 2019:

“7.5. Wijziging van bijslagtrekkende/begunstigden na provisionele betaling schooltoeslag in september/oktober 2019 en 31 december 2019 – Gevolgen

- De juiste bijslagtrekkende/begunstigde is de bijslagtrekkende/begunstigde(n) op 31 december 2019.*
- Indien er ook recht is op gezinsbijslag in Vlaanderen is dat de bijslagtrekkende/begunstigde die de gezinsbijslag voor december 2019 ontvangt. Dit geldt ook bij verandering van bijslagtrekkende/begunstigde in de loop van december 2019 (zie artikel 61 decreet).*
- Bij wijziging van bijslagtrekkende/begunstigden tussen de provisionele betaling van de schooltoeslag in september/oktober en 31 december 2019 wordt de provisioneel betaalde schooltoeslag **volledig teruggevorderd** bij de bijslagtrekkende/begunstigde die er op basis van de correcte situatie op 31 december 2019 geen recht op heeft en volledig opnieuw uitbetaald aan de bijslagtrekkende/begunstigde die er op basis van de correcte situatie op 31 december 2019 wel recht op heeft. Er is hierbij geen toepassing van het principe van de betaling te goeder trouw. “*

De Geschillencommissie meent dat verwerende partij correct gehandeld heeft en dat de selectieve participatietoeslag ten onrechte werd uitbetaald aan verzoekster; verwerende partij heeft deze toeslag terecht teruggevorderd van verzoekster.

Het verzoek van verzoekster is bijgevolg **ontvankelijk doch ongegrond** en de betwiste beslissing van verwerende partij van 17 maart 2021, gecorrigeerd bij beslissing van 28 juli 2021 dient bevestigd te worden.

5.5 Afzien van terugvordering

Verzoekster vermeldt in haar verzoek dat het voor haar financieel heel moeilijk is om het bedrag dat zij ontvangen heeft als schooltoeslag voor haar zus ..... voor het schooljaar 2019-2020 terug te betalen.

De bepalingen van artikel 13, 1^e t.e.m. 3^e lid van het ‘BVR van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BVR Rechten en plichten begunstigden)’ stellen dat:

“De schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dat verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de begunstigde.

Een verzoek, in de zin van het eerste lid, om af te zien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan de volgende twee

voorwaarden:

- 1° te goeder trouw zijn;
- 2 zich in een onzekere financiële situatie bevinden.

In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: het niet weten of redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid ontvangen heeft.”

De Bisnota aan de leden van de Vlaamse Regering bevat de volgende toelichting betreffende voormeld artikel 13:

“Op basis van artikel 103, §2, van het Groeipakketdecreet, worden in dit artikel de bijkomende voorwaarden voor het afzien van de terugvordering van onverschuldigde betalingen verder uitgewerkt. Met dit artikel wordt de huidige procedure gebaseerd op de Circulaire Omzendbrief 1346 verder gezet.

Zo kan de uitbetalingsactor afzien van de terugvordering van een onverschuldigde betaling op vraag van de schuldenaar wanneer deze te goeder trouw is.”

De Circulaire Omzendbrief 1346 waarnaar verwezen wordt, bevat de administratieve onderrichtingen die golden ten aanzien van de kinderbijslagfondsen onder de toepassing van de Algemene Kinderbijslagwet (AKBW).

De Geschillencommissie verwijst naar de volgende passages uit de CO 1346 inzake de algemene principes inzake de terugvordering alsook het begrip ‘goede trouw’ dat overeenkomstig voormeld artikel 13, tweede en derde lid BVR Rechten en plichten begunstigen, bepaalt of er kan afgezien worden van de terugvordering:

“1. Grondregel dat ten onrechte betaalde uitkeringen teruggevorderd worden

Het is een kwestie van gezond verstand dat iemand die een som geld ontvangen heeft zonder daar recht op te hebben, die som, die in rechte niet verschuldigd is, terug moet betalen. Dat is een regel uit het burgerlijk recht die de grondslag vormt van elke terugvordering van een ten onrechte betaald bedrag.

*Maar terwijl in het burgerlijk recht, dat de onderlinge betrekkingen van particulieren regelt, de schuldeiser als hij dat wil af kan zien van terugvordering van wat hij ten onrechte aan de debiteur betaald heeft (kwijschelding van schuld), kunnen in het sociaal recht de **instellingen met een opdracht van algemeen belang de schulden van de sociaal verzekerden niet naar believen behandelen.***

De sociale uitkeringen die ten onrechte zijn betaald, zijn namelijk gefinancierd met gelden van de gemeenschap en die overheidsmiddelen komen niet toe aan wie er niet de wettelijke bijslagtrekkende van is. Als de sociaal verzekerde niet aan de wettelijke voorwaarden voldoet die het verlenen van een uitkering mogelijk maken, bestaat er in het geheel geen recht op die uitkering en als die toch betaald is, moet die in elk geval teruggevorderd worden.”

(...)

“3.2. Goede trouw van de sociaal verzekerde

Als men nagaat of misschien best wordt afgezien van terugvordering omdat die uit sociaal oogpunt niet wenselijk is moet men dat doen vanuit het perspectief van de billijkheid: zou terugvorderen tot een groter onrecht leiden dan niet terugvorderen? Uit een oogpunt van billijkheid zou het

evenwel onverantwoord zijn af te zien van de terugvordering van een onterechte betaling op vraag van de sociaal verzekerde als de schuld voortvloeit uit fraude door de betrokkene.

Met moet dus uitgaan van de basisregel dat afzien van terugvordering om sociale redenen maar mogelijk is als de sociaal verzekerde op het tijdstip van de niet verschuldigde betaling te goeder trouw was.

In geen geval kan afgezien worden van terugvordering als uit de gegevens in het dossier blijkt dat de sociaal verzekerde de ten onrechte uitgekeerde bedragen verkregen heeft door fraude.

Dat er fraude mee gemoeid is, moet vastgesteld worden rekening houdend met hetgeen bepaald is in artikel 120bis KBW, dat in verband met de verjaringstermijn 3 typesituaties onderscheidt die fraude door de debiteur vormen.

- frauduleuze handelingen : het gaat om daden die er bijvoorbeeld in bestaan een officieel attest te vervalsen of de handtekening van een persoon onderaan een verklaring na te bootsen;

- valse verklaringen : het gaat om daden die de mededeling met zich brengen van gegevens waarvan de betrokkene weet dat ze strijdig zijn met de waarheid;

- bewust onvolledige verklaringen : hier gaat het om het weglaten van iets in een voor het overige waarheidsgetrouwe verklaring, zodat de betrokkene bewust een deel van de waarheid heeft verborgen gehouden.

Als er geen sprake is van kennelijke fraude moet de goede trouw van de debiteur, waarvan altijd vertrokken moet worden, toch in twijfel getrokken worden als uit het onderzoek van het dossier blijkt dat de debiteur op het tijdstip van de betaling wist of redelijkerwijs had kunnen weten dat hij onverschuldigde uitkeringen ontving. Hier valt op te merken dat de sociaal verzekerde zich nog minder kan beroepen op zijn onwetendheid van het bestaan van een schuld als hij correct geïnformeerd werd door zijn fonds over de situatie van zijn recht op kinderbijslag.”

In Toelichtingsnota 19 van 18 mei 2021 lezen we het volgende met betrekking tot het afzien van terugvordering:

“5.3. Afzien van terugvordering op vraag van de ontvanger

De ontvanger aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dergelijk verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de ontvanger met daarbij een formulier waarop de ontvanger zijn gezinsinkomen kan aangeven en waarbij hij de nodige bewijsstukken kan toevoegen. Het is op basis van dit formulier dat de uitbetalingsactor beslist of hij volledig of gedeeltelijk van de schuld afziet. De informatie waarover de uitbetalingsactor reeds beschikt, moeten niet opnieuw worden aangeleverd. Het verzoek kan alleen ingewilligd worden als de ontvanger:

- *te goeder trouw is én;*
- *zich in een onzekere financiële situatie bevindt.*

5.3.1. Te goeder trouw

Een ontvanger wordt geacht te goeder trouw te zijn als hij niet wist of redelijkerwijze niet kon weten dat hij ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen.

Gelet op de complexiteit van de regelgeving kan de ontvanger niet worden geacht te weten of te moeten weten dat hij al dan niet recht had op de onverschuldigde betaalde toelage wanneer de

ontvanger ter goeder trouw was en dat hij erop mag vertrouwen dat de uitbetalingsactor de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Het is aan de uitbetalingsactor om het vermoeden van de goede trouw van de ontvanger te weerleggen. Om de goede trouw te beoordelen moet de uitbetalingsactor het standpunt innemen van een ontvanger die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding' en niet dat van de concrete ontvanger die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit dat de concrete ontvanger het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden, geen weerslag.

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- *onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*
- *bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;*
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.*

5.3.2. Zich in een onzekere financiële situatie bevinden

De onzekere financiële situatie van de ontvanger moet een duurzaam karakter vertonen. Dit duurzaam karakter blijkt uit de bewijsstukken die aantonen dat de gezinsinkomsten van de ontvanger tijdens zes opeenvolgende maanden voorafgaand aan het verzoek om van de terugvordering af te zien onder de maximumgrens liggen. Op basis van deze gegevens wordt het gemiddelde van de gezinsinkomsten bepaald. Dit bedrag geldt als het basisbedrag om na te gaan of er al dan niet (gradueel) van de terugvordering kan worden afgezien.

Op dit basisbedrag wordt een forfaitaire vermindering toegepast voor:

- *de echtgenoot/echtgenote van de ontvanger én;*
- *de persoon met wie de ontvanger wettelijk samenwoont én;*
- *de persoon met wie de ontvanger een feitelijk gezin vormt én;*
- *voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt.*

Het bedrag dat wordt bekomen door het basisbedrag te verminderen met de totale forfaitaire vermindering wordt vergeleken met het minimumgrensbedrag en het maximumgrensbedrag. Indien het bekomen bedrag zich bevindt onder de minimumgrens dan wordt er van terugvordering afgezien, op voorwaarde dat de ontvanger ter goeder trouw is. Indien het bekomen bedrag zich boven de maximumgrens bevindt, dan kan de uitbetalingsactor niet afzien van de terugvordering. Bevindt het bekomen bedrag zich tussen de minimumgrens en de maximumgrens, dan kan de uitbetalingsactor gradueel afzien van de terugvordering van de onverschuldigde betaling. Bij twijfel kunnen de gezinsinkomsten van de ontvanger door een gezinsinspecteur worden gecontroleerd. Dergelijke controle door de gezinsinspecteur is niet nodig wanneer het bekomen bedrag zich boven de maximumgrens bevindt.

Het onderzoek om al dan niet af te zien van de terugvordering dient echter te gebeuren door de uitbetalingsactor en niet door de Geschillencommissie.

6. Beslissing:

Gelet op het Decreet van 27 juli 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 31 juli 2018), artikelen 104-114;

Gelet op het Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan;

Niettegenstaande de Geschillencommissie begrip kan opbrengen voor de inspanningen die geleverd zijn door verzoekster, dient de Commissie vast te stellen dat dit criterium niet gehanteerd wordt door de regelgever.

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk en **ongegron**d is in die zin dat de selectieve participatietoeslag ten onrechte werd uitbetaald aan verzoekster en dat verwerende partij deze toeslag terecht terugvordert van verzoekster, waardoor de betwiste beslissing van verwerende partij van 17 maart 2021, gecorrigeerd bij beslissing van 28 juli 2021 dient bevestigd te worden.

Verzoekster kan een aanvraag voor een afbetalingsplan richten aan de verwerende partij en heeft tevens de mogelijkheid om een verzoek om af te zien van terugvordering te richten aan verwerende partij;

Aldus uitgesproken te Brussel op **22 oktober 2021**;

De commissie was samengesteld uit :

De heer Herman Verlinden, voorzitter;

De heer Ignace Lambert (Opgroeien regie) en de heer Maarten Vankeersbilck (KidsLife).

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van .....

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de derde dag na de datum van dit aangetekend schrijven (art. 115, § 1, eerste lid van het Decreet van 27 april 2018 en art. 22, derde lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens

Door toepassing van het Decreet van 1 maart 2019 tot ontbinding van het Fonds Jongerenwelzijn en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin en het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp wijzigt vanaf 18 april 2019 de naam van 'Kind en Gezin' in 'Opgroeien regie'.

De taken en opdrachten van het agentschap Kind en Gezin worden integraal overgenomen.

Vanaf de inwerkingtreding van het vermelde decreet van 1 maart 2019 wordt op alle officiële documenten de benaming 'Opgroeien regie' gebruikt.

De benaming Kind en Gezin wordt nog behouden in communicatie naar de ouders en voorzieningen om de herkenbaarheid en continuïteit van de dienstverlening te behouden.